

List s podobami za slovensko mladino s prilogo Angelček

Leto 54.

* Ljubljana, julija-avgusta 1924 *

Štev. 7.-8.

Janko Polák :

Žitna pesem.

Kot v svilenih pramenih
danes dežek prši.
Kot da je pozlačena,
vsa dolina blešči.

Ej, fako-le smehljaji
se zemlja zna le pri nas,
kjer kot rumeno zlafo
udarja klasek ob klas.

Glej, iz vsake nam kaplje
zrašte zrno zlafo.
Polne ga bodo kašče,
ko bo zima prišla.

Da bi pač z zimo ne legel
mraz fudi v naše srcé —
gorjé, če bi več ne čutilo,
kaj so tuje solzé!

Jernucelj.

1.

Tri je imel. To so bili: Zefa, Tona, Franceljček. Pa rad jih je imel, da ni mogoče povedati. Toda skrival je in ni pokazal, da jih ima rad. Le včasih se mu je izdalo, kadar se je namreč na široko zasmel. Tedaj se mu je kakor posvetilo v dušo, in videlo se je, kako jih ima rad, vse tri... Oh, ta Jernucelj! In kako se je smejal, smejal!

Vdovec je bil po rajnki Marjeti, ki ji Bog daj dobro na onem svetu! Jernucelj je vedel, kaj vse se ima zahvaliti tej svoji rajnki Marjeti. Je pil in je že obupal nad seboj — pa je obljubil Marjeti, da ne bo nič več. In ni ga pokusil potem nikoli več, če tudi so mu ga ponujali, ko je hodil šivat po hišah. »Zavoljo rajnke!« si je zatrjeval na tihem, in se je premagal in odvadil.

Po Marjeti so mu ostali trije, kakor povedano. Zefa je imela deset let, Tona osem, Franceljček pa šest. Trije zvonovi: bim, bam, bom! Trije kljunčki: vedno lačni, vedno odprti... Doma pa bajta na griču, ki ji je streha kazala rebra, kakor da so romarji hodili mimo in nametali palic nanjo. Okrog bajte par bregov, ki bi bili morda rodili kaj malega, ko bi bil kdo, ki bi jih obdelal. Pa Jernucelj ni utegnil, ker je bil vedno okrog; Zefa, Tona, Franceljček so pa bili premajhni. Edino Jernuceljev brat, ki je bil v Ameriki, in se mu je zdaj reklo John, bi bil mogel kaj storiti, ko bi bil prišel iz Amerike. Pa se še ni mogel odločiti za to. Denar je pa pošiljal semintja in je priporočal, naj skrbijo, da se dom ohrani in hiša ne razkapa. Kolikor je Jernucelj mogel, je za to poskrbel; česar pa človek ne more, mu Bog ne zameri.

Jernucelj je torej šival. Ljudje so se kar trgali zanj, zato ker je bil krojač, dober in uren, da mu ga ni bilo para v okolici. Šestdeset let je bil star, pa je naredil obleko po starem ali po najnovjšem: kakor si hotel. Obljubljeno je pa imel in napovedano na deset krajev naprej. In v navado je prišlo, da so se par dni poprej, preden je imel priti Jernucelj k hiši, prikazali na pragu njegovi trije: Zefa, Tona in Franceljček. Zefa je šla naprej, zanjo se je držal Franceljček, Tona je pa Franceljčka porivala... In so sedli k peči za vrata, kar tiho in brez besed; saj se je to razumelo samo po sebi. To je namreč pomenilo, da pride jutri ali pojutranjem oče za njimi. Zato so se jih povsod razveselili in so rekli:

»Ali zdaj bodo prišli pa k nam? Vendar enkrat! Ali so rekli?«

»So já rekli!«

»Kje pa zdaj šivajo?«

»Pri Tinčkú,« je povedala Zefa.

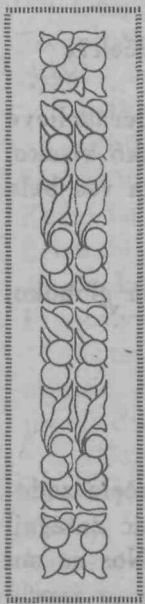
»Ali imajo še veliko narediti?«

»Danes bodo Jakcu hlače, jutri pa Jernejčku vestjo in kamižolo,« je povedala spet Zefa, ker ona je najbolje vedela, kako in kaj.

Tona pa se je spela Zefi do ušesa in ji pošepnila:

»Ali veš; saj bodo Jakcu tudi kamižolo!«

Zefa pa o Jakčevi kamižoli ni hotela nič vedeti, zato ker za tisto oče niso bili nič gotovega obljubili... bo najbrž zmanjkalo blaga. In pa ker bi potem v dveh dneh pri Tinčku nití ne izdelali, ko bi jih mudila

še Jakčeva kamižola, in bi se to reklo, da bodo Zefa, Tona, Franceljček pri Kočarju kar tri dni naprej jedli in postavali:

»Ná, Franceljček!« je rekla Kočarica. Odrezala je veliko peto kruha, takega, ki je bil rumen in pisañ po sredí in malo moker in sladak, zato ker je bil s suhimi hruškami potresen.

Franceljček je posegel, vtaknil v usta in pogledal zdaj na eno, zdaj na drugo stran, če sta Zefa in Tona tudi kaj dobili. Franceljček je silno rad jedel in bi bil od žalosti jokal, ako bi bil moral svoj kos deliti še z Zefo in Tono.

Tako so potem jedli in sedeli vsi trije in kaj malega pomagali pri hiši dva dni, včasih tudi tri.

Potem je prišel Jernucelj s svojo krojaško ropotijo (šivalni stroj je prinesel kar na hrbtu!) in se je široko začudil ob vratih:

»Lejte, lejte! Kdo so pa ti?«

In delal se je, kakor da jih ne pozna, Jernucelj nagajivi!

»Kdo so pa ti? Ti kuštrček, čigava si ti? Kar povej!«

To je veljalo Zefa, ki jo je oče prijel za kušter in ji zazibal glavo zdaj sem, zdaj tja — pa tako, da je z dlanjo pomagal, da ni bolelo...

Zefa je bilo sram, in se je smejala, pa nič rekla. Potem jo je Kočarica opogumila:

»Le reci, Zefa: vaša sem, ali me ne poznate?«

Nato se je Jernucelj začudeno spomnil in se udaril po čelu:

»Saj res! Saj to je naša Zefa! — Kaj pa tale?«

Zdaj je Tono prijel za nos.

»Jaz sem pa Tona,« je rekla ta skozi usta, ker — no, ker skozi nos ni mogla.

»Pa ne da bi bila ti naša Tona?« — »Mhm!«

»Lej, lej! Saj res! — Potem je pa tale fant naš Franceljček?«

»Sem já!«

In Franceljček je stegnil roke in se kakor mačka oprijel Jernuceljeve kamizole in splezal z rokami in nogami gor do pod vratú tako visoko, da je mogel svoje debelo lice zariti v očetovo brado, ki je bila vsa bela in je tako prijetno rezala v lice.

»Hahaha!«

In tedaj se je Jernucelj zasmel tako na široko in tako na globoko, kot se je le Jernucelj znal smejati.

»Ti moj fant debeli, ti! Hahaha!«

2.

Oj, in kako se je Jernucelj znal smejati, dokler ga niso začele zadevati nesreče! Usta je odprl na široko, da se mu je kôt ustnic zatégnil celó preko zadnjega kočnika, ki mu je bil še ostal v ustih. Nos se mu je poploščil, lica so se mu nakročila v široki kepi, oči pa so se zaprlé in le skozi ozko špranjo med vekami so gledale nagajivo in razposajeno v svet.

»Hahaha! Hahaha!«

Tak je bil, odkar so ga ljudje poznali. Ni se bril in ni se staral, ni izgubljal dobre volje, pa naj ga je zadevalo hudo ali dobro... Toda, kar ga je zadelo v poznejšem življenju hudega (o tem bomo povedali), mu je pač za hip pregnalo njegov veseli smeh z lic, mu ga vtisnilo, rekli bi: oddrobilo — toda trajno pregnati mu ga ni moglo.

Najprej ga je zadelo z Tono. Takrat so namreč razsajale ošpice med otroki. Tona je čutila, da jo boli glava. Tudi mrazilo jo je, in nič ni bila tako vesela kot sicer. Toda — ali je mogla doma ostati, ko sta Zefa in Franceljček hodila po hišah? Držala se je pokonci, dokler se je mogla. Zefa in Franceljček sta jo vlačila s seboj še potem, ko je bila že vsa rdeča v obraz — tako dolgo, da je neko jutro ostala pri

Polonovcu, ker ni mogla več naprej. Zvečer jo je Jernucelj nesel domov, a drugo jutro je moral spet v šivanje. Sosedovo Špeluzo je naprosil, da je ostala pri Toni. Tudi Zefa in Franceljček sta ostala doma.

»Zefa bo Špeluzi pomagala; Franceljček, ti boš pa hodil meni pravit, kako je s Tono.« Tako je odločil Jernucelj.

In Franceljček je obljubil, da bo hodil.

Takole opoldne, ko sta bila Zefa in Franceljček lačna, je rekla Zefa:

»Franceljček, zdaj pa le pojdi in povej, da je Toni vroče in da čudno govori.«

»Pa ni treba praviti, da bo umrla!« je dostavila Špeluza.

In Franceljček je šel in je povedal, da Tona čudno govori in da nič ne je in pa da ne bo umrla. On pa in Zefa, da sta lačna, ker sta snedla ves kruh že zjutraj.

Gospodinja, kjer je šival Jernucelj, je to razumela in je naložila Franceljčku kruha in sadja zanj in za Zefo; za Tono je pa dala v lončku sadjeve vode, da bo pila.

Špeluza je pa oskrbela vse drugo, kar je bilo potrebno.

»Po gospoda bom šla,« je rekla, »kadar bom videla, da je otrok pri koncu, in pa cerkovniku Juriju bom šla povedat, kadar bo otrok umrl. Kadar bo otroku zazvonilo, bo pa že slišal, da bo pustil šivanje in prišel... Čemu bi poprej puščal šivanje, ko ljudje želé obleke za Veliko noč!«

In ko je potem Tona res umrla, je šla Špeluza k cerkovniku Juriju, Franceljček pa k očetu.

Franceljček je obstal sredi med vrati in je jokal. Ko ga je oče vprašal, čemu joka, je rekel, da zdaj Tona nič več ne gleda in da Špeluza pravi, da je umrla.

»Umrla —?« je kliknil Jernucelj, in glas mu je bil tako poseben, da se je Franceljček zbal in je hotel pobegniti. Jernucelj pa je vrgel šivanje od sebe, popravil si obleko, odprhnil nekaj bate in smeti raz kamizolo in prijel Franceljčka zo roko, da gresta domov. V tistem je tudi zazvonilo pri fari z manjšima dvema.

»Ali slišiš, Franceljček? Bim, bom — bim, bom... To pomeni, da sta zdaj samo še dva: ti in Zefa. — Težko hodiš, jeli? — Na, zlezi mi na roko. Takole! — Hahaha! — Ti moj fant ti, debeli!«

Hotel se je zasmejati, kot se je vselej zasmel, kadar je rekel Franceljčku »fant debeli«. Pa to pot mu usta niso hotela narazen, in lice in oči mu je vleklo bolj na dolgost ko v širokost...

Med potjo je zavil k Zrimcu na vasi, kamor že ni bil zavil, da že sam ni več pomnil, od kdaj. V Zrimu so namreč prodajali žganje.

»Hahaha!« se je silil smejati in hodil po gostilni gor in dol. In Franceljčka je nosil na roki in je bil naročil že drugo merico. »Hahaha! Tri sem imel, ali slišiš ti, Zrimec? Tri zvonove: bim, bam, bom... Zdaj sta še dva! Bim — bom — bim — bom! Ali ne pojeta lepo? Kaj? — Hahaha! O ti moj fant ti, debeli!«

(Nadaljevanje.)

Zanimive pripovedi profesorja Silvestra.

5. Kakšna bi bila zemlja brez solnca.

roč poletni dan je bil, ko smo se bili spet zbrali v vili prijaznega profesorja Silvestra. Prav dobro nam je del hlad v sobi, zastrti z neprosojnimi zavesami. Kar nekam dremotni smo postajali, komaj da smo bili vstopili, upehani od neznosne vročine. Stari profesor je menda to tudi opazil. Kajti še preden je začel govoriti, privzdignil je zaveso pri oknih, da nas je objela v polni meri solnčna svetloba, potem pa je pristavil:

»Le dajmo solncu prosto pot, da nas more obsevat! Solnce je namreč za nas največji božji dar. Kaj mislite, otroci, kako bi bilo na zemlji, če ne bi imeli solnca?«

Radovedni smo se spogledali z gospodom profesorjem ob tem njegovem vprašanju. Ko mu pa nihče ni odgovoril, je začel sam spet pripovedovati.

»Nekoč se mi je sanjalo, da so se bili ljudje naveličali življenja, kot ga moramo vsak dan vsi živeti na zemlji. Odkraja so začeli govoriti: Življenje je kratko, pa še to težavno. Čemu bi se ubijali, delali in trpeli? Rajši se poveselimo in odpočijmo!

Od tistega dne so povečini vsi ljudje popustili svoja dela. Kovač ni več koval, kmet ni več oral in sejal, trgovec ni več prodajal, uradnik ni maral več v pisarno in ne delavec v tovarno. Skratka: vsi so začeli pasti lenobo in pohajkovati. Kmetje so poležavali v vrtnih sencah, meščani so se izprehajali po solnčnih šetališčih, mladina se je zbirala po igriščih, stari so pa leno zborovali v svojih zbirališčih.

Tako je šlo nekaj dni, in začuda dobro je uspevalo po zemlji to veselo življenje. Smeh in spev, pesem in godba sta se čuli povsod.

Tedaj se je pa ozrlo solnce jezno dol z neba na to veselo zemljo. Hitro kot blisk je preletelo vso zemljo in z jasnimi svojimi žarki je pregledalo vse njene koticke. Ko pa je videlo prečudno izpremembo med ljudmi in njih prešerno veselje, tedaj je užaljeno reklo samo sebi:

»Čakajte, lenuhi! Če nočete sami od sebe vedeti, da je človek ustvarjen za delo kot ptica za letanje, vam pa jaz s silo to pokažem. Ne bom storilo drugega kot to, kar delate vi vsi. Skrijem se in nekaj časa počijem, potem boste pa že spoznali, da brez mene ne morete nikamor. In res! Če vi ne sejete, čemu bi izvabljal jaz s svojo toploto iz zemlje seme, ki ga ni v zemlji? Če vi ne orjete, čemu bi jaz ogrevalo zemljo, da daje sad? Če vi ne delate, čemu bi jaz vam dajalo svetlobo; saj lenarite lahko tudi v temi.«

Tako si je reklo solnce ob pogledu na brezdelne ljudi in tako je tudi storilo. Jezno je zašlo nekega večera v zaton in več dni zaporedoma ga ni bilo več na izpregled. Temni oblaki so prepregli nebo. Čemerni in pusti,

nad vse dolgočasni dnevi so prišli nad zemljane. Tudi so ljudje izvedeli, da se solnce kuja zato, ker se kujajo oni za delo; a vendar se niso lotili dela in ne sprijaznili se s solncem. Še zbadljivo so začeli solncu groziti, češ: »Le, če hočeš, bomo vsaj videli, kdo bo prej odjenjal. Saj, če nam ti nočeš svetiti, imamo pa ponočno solnce, ki mu pravimo luna, in ta nam bo toliko lepše in milejše svetila, kolikr bolj nam boš ti nagajalo s svojim skrivanjem.«

Tako so kljubovalno govorili ljudje solncu, a so se pri tem motili. Kajti od onega večera, ko se je bilo skrilo solnce, tudi luna ni hotela več zasvetiti, in z luno vred so se poskrile tudi vse zvezde.

Tedaj so se napotili ljudje do najbolj učenih zvezdoznancev in jezno so jih vprašali: »Zakaj se nam je zdaj, ko nam kljubuje solnce, skrila tudi luna?«

Oni pa so odgovarjali: »Norčki! Ali ne veste, da bo tudi luna le temna, ako ne bo sijalo solnce? Saj luna dobiva svojo svetlobo le od solnca.«

Nosovi so se ljudem pobesili ob tem odgovoru. Spoznali so, da bi bilo dobro prositi Boga, naj ukaže solncu, da posije; toda v svojem napuhu se niso uklonili. Še bolj prevzetno so govorili med seboj: »Naj le nagaja solnce, če hoče, saj imamo dovolj še drugih stvari, ki nam dajejo svetlobo in toploto. Imamo premog in vodo in z njiju pomočjo si ustvarimo gorljivega plina in žarne elektrike. Še lepše se bo dalo živeti v njiju žarkih kot pa v žarkih nagajivega solnca.«

Tako so govorili ljudje, pa ne samo govorili — mnogi so se že tudi zganili na delo. Napeljali so vode, postavili stroje, nakopali in navlekli premoga, razpredli po deželi in mestu na stotine in tisoče cevi, da se je jel po njih valiti gorljivi plin in po žicah poskočna elektrika. Spet se je ljudem precej časa godilo dobro ob jasni električni luči in ob toplih plinovih pečeh.

Žal, da je na zemlji vsaka sreča le kratka. Nekaj časa je bilo res spet na zemlji prijetno življenje, pa le za tiste, ki niso imeli s plinom in elektriko nobenega opravka. Ko pa so zahtevali svoj delopust tudi oni delavci, ki so se ukvarjali z nabavo in uravnavo elektrike in plina, tedaj je spet nastopila izprememba. Z onim dnem namreč, ko so delavci delo pustili, je zmanjkalo premoga, obstali so stroji, in kmalu ni bilo ne plina in ne elektrike več — seveda tudi ne luči in toplote.

Vendar so ostali ljudje trmastí še dalje. Namesto da bi se pobotali z Bogom in s solncem in poprijeli za delo, so iznova prešerno modrovali: »Nič zato, če nimamo premoga. Saj imamo še vodo. Močni vrelci izvirajo v gorah, in te vrelce bomo zajezili, da dobijo pomnoženo moč. Potem jih bomo pa spustili na kolesa in na turbine, in šli bodo stroji tudi brez premoga in spet bo dovolj luči in toplote.«

In kar so sklenili, so hoteli tudi izvršiti. Že so odšli v hribe in gore, da zajezijo gorske potoke in naredijo tolmune, iz katerih bi drla z vso silo voda na kolesa in na turbine. A glejte ga šmenta! Studenci so se bili

uprav v teh dneh popolnoma posušili. Šli so domišljavi ljudje in iskali novih, pa jih niso našli. Ugibali so, odkod to, a odgovora nišo vedeli. Zato so šli k zemljemerem in poznavalcem zemlje, pa so jim rekli: »Vi, učeni možje, povejte nam: odkod to, da so naenkrat usahnili vsi studenci in potoki?«

Pomenljivo so se muzali učenjaki, potem jim je odgovoril najbolj učeni: »Odgovor na to je lahek. Sami veste, da nimamo že precej časa nobene solnčne luči. Ker pa nimamo solnca, se tudi led in sneg, ki so ga polni vrhovi gorâ, ne taja. Ker pa se sneg in led ne taja, ne prodira voda v zemljo, da tam tvori studence in vrele gorâ. Je pa še nekaj drugega. Ker nimamo solnca, ne izhlapeva morje nobene sopare. Ker pa ni vodne sopare, tudi ni meglâ in oblakov, ki bi dali dežja in vode. Odtod pride, da so posahnili vsi studenci in reke.«

(Konec.)

Hribernik Karol:

Zvesta Hana.

Na vznožju dolgega griča je dozorela Ločnikova pšenica. V klasju so pedpedikale prepelice in vabile mladiče na prelet.

O prvem svitu so zapeli brusi, in na njivi so padale bili v dolgih vrstah. Med ženjicami se je sukala tudi stara Hana, čeravno je ženjice niso več štele med hišne deklet. Prišepala je z upognjenim hrbtom, toda pokazati je hotela, da zna še sukati srp. Pa Hani ni bilo ravno treba, kajti to ni bilo nikjer zapisano, da se mora kosati z mladimi močmi. Hana je rada pela. Pesmi so ji polnile srce s sladko radostjo, srce ji je prekipevalo, in solze v očeh so izvirale iz iskrenega srca. Hvaležna je bila Ločnikovim, ki so jo bili sprejeli kot siroto v hišo, pestovala je tudi sedanjega gospodarja Ločnika, ki jo je zelo spoštoval. Počastil jo je večkrat pred sosedi, češ, menil bi, da bi si ne mogel predstavljati svojega doma brez stare Hane. Hana pa si je prikrivala ginjenost na ta način, da si je ob taki priliki brisala obraz s predpasnikom in odgovarjala: »E, e, ni se treba z menoj norčevati, saj bom kmalu umrla in vam ne bom več na poti!« Ločnica pa je postrani pogledala svojega moža in dejala: »Pusti, pusti Hano, kaj bi jo dražil!« Ločnik je nato prihodnjo nedeljo gotovo prinesel Hani kakšno darilce iz vaške trgovine, pa naj je že bil robec ali nekaj blaga za krilo ali predpasnik. Ob taki priliki je bila Hana dokaj dobre volje in najboljših namenov. Ločnik pa je rekel svoji ženi: »Hanine marljive roke in pošteno srce so pravi blagoslov za našo hišo!« Ločnica mu je prikimala ter si mislila: »Glej, štediti res da zna moj mož. Zadovoljil jo je z malim in opravil z dobro besedo več ko sosedje z velikimi izdatki.« Rekla pa je z gospo-

dinjsko previdnostjo: »No, dobro je našim poslom. Vse imajo v hiši, redno in tečno hrano, perilo in obleko, vse snažno in v pravem času. Ker so zadovoljni, ne tratijo denarja po gostilnah in imajo tudi že nekaj naloženega v hranilnici.«

Hana je skoraj zaostajala za ženjicami, tako je bila zatopljena v svoje misli. Rada se je mudila pri svojih dožitkih. A zdaj je komaj parkrat potegnila s srpom, pa ji je že skakal pred očmi mali škrateljček, Ločnikova Anica, ki je seveda še počivala doma na mehki blazinici. »Anica, Anica, ti srčkana moja, kako si me vznemirila!« bi bila skoraj glasno vzkliknila stara Hana, a zavedla se je, kje je. »Zakaj si mi le utekla včeraj v mlin? Kako lahko bi se ti bila pripetila kakšna nezgoda? Seveda, ti golobček grulavi, kaj ne, da rada pobrodiš v skrinji za moko? Kako bi ti ne ugajala mehka mokica, da jo tačkáš z mehko rokico! Tak malček, pa odrine že sam pokrov od skrinje, se steguje po moki, izgubi ravnotežje in se postavi na glavo v skrinjo. Anica, Anica, kaj ne, ti miška v moki, očka ti je hitro pomagal in te postavil na nogice. E malo si se pa vendarle zakremžila, in mamica je bila vsa v skrbeh, pa je že mislila, da si se zadušila. A vidišle, kako je naju pokregalá! »Kje imaš le oči in glavo, Hana?« tako je rekla. In očka ti je rekel, da si živo srebro. Jej, kako bi bilo dobro, ko bi imela Hana lažje noge in ne preveč zatopljene misli! To me zadržuje — ti pa le hajd po svetu: na cesto, čez stezo na travnik in še sama tekljaš na brv k šumeči, peneči se vodi, na gumno, v hlev, mimo golobnjaka k svinjaku, naprej in nazaj, in sam Bogec se naj me usmili, da bi te mogla dohiteti! No, Anica, le tiho, nič ne jokaj, Hana se ne bo utrudila — le tekaj, le tekaj!«

Ženice so se spogledavale, ko so opazile, da zaostaja Hana vsa zamišljena. Rade bi jo bile malo podražile, a Ločnik jim je velel s prstom, naj je ne motijo. Ko pa se je Hana vzravnala in začudena pogledala okoli sebe, je Ločnik zapel, da bi je ne spravil v zadrego. Pritegnili so moški in ženske. Tudi Hana je pomagala. Preprosta pesmica je bila, a Hani se je dvigalo srce kakor v slavonspevu k Onemu, ki blagoslavlja marljive roke z obilnimi naravnimi darovi. Hani se je zdelo življenje lepo.

Jutranja zarja je pokrila vzhod s čistim zlatom in na temnih gorah je bdela tanka meglica. V bližnjem gozdu so se oglašali krilati pevci. Iz mlina se je pa čul enakomerni ropot vrtečih se tečajev. V mlinskem potoku so hiteli žuboreči valčki v daljni poletni svet, a postrvi so poskakovale za plesočimi mušicami.

Hana je opazila, da se mati Ločnica v skrbeh ozira proti hiši. A Hana je tudi želela, da bi Anica danes prav dolgo in sladko spala. A danes je Hana dvomila, kajti bila je negotova, je li pred odhodom odmaknila zagrinjalo pri oknu ali ne. Če ga je — spomniti se ni mogla — tedaj bi utegnilo zbuditi Anico jutranje solnčece. Hana je tako razglabljalala, a srpa ni odložila. Ženjic se je bil polastil stoprv neki posebni delovni nagon. Druga je hotela drugo prekositi.

Anico v hiši je pa nadlegovala muha. Vzdrnila jo je, ker ji je neprestano silila pod nos. Nevedoma jo je Anica podila z rokico, a mušji sitnosti se ni mogla ubraniti. Muha se je le vračala in Anico ščegetaje vzbudila. Nato je Anica prav debelo pogledala to nadležno ptičko, ki je lazila po odeji. Zdaj jo je srečno spodila. Prvi solnčni žarki so ji že pogledali v posteljco. Vetrček je zapihal pod odprtim oknom in Anico opomnil, da mora vstati. Toda imela je dokaj posla. Takoj je pozdravila punčko z gorskim poljubčkom, ji popravila kodrčke ter jo prenesla iz zibelke k mizi in posadila v kot. »Oj ubožica, kako me gledaš! Ali ti ne poznaš svoje mamice?« jo je opomnila Anica. »Le pridna bodi, potem te bom oblekla in šla boš z menoj. Hana bo že prišla, le potrpi!«

»Ali čuješ zvonček v mlinu? — Čuj — v mlin pa ti ne smeš — padeš mi v moko,« je še posvarila punčko. »Jaz, tvoja mamica, bom že sama pogledala na zvonček. Čuješ li, kako kriči? Kliče me, ker ni več zrnja v grotu!«

Anica je dosegla kljuko in kar smuknila skozi vrata. Močno je ropotalo v mlinu na več tečajih, toda Anica se ni bala. Zvonček je bil razburjen in je kričal venomer. Solnce, ki je sijalo v dolgih pramenih skozi okno, je poljubilo Anico po glavi. Lastovke so letale po dvorišču in donašale hrane svojim otročičem. »Dobro jutro Anica, so jo pozdravljale, kako da si danes tako zgodaj v mlinu? Si li postala mlinarica? Čaki, čakaj, noooo!« — Petelin na dvorišču je zaklical Anici: »Pojdi ven, pojdi ven, pojdi ven!« — Vrabček na oknu pa je dejal: »Aniček ti živ, jaz živ!« »Dobro, dobro,« je odgovarjala Anica, »hvala vam za svet, a nimam časa. — Vidiš, vrabček, tukaj je škaf z belo moko! Vidiš, takole se zgrabi mehka mokica in se razsiplje po tleh. Tega ti ne znaš!«

»Nikar se ne tresi, miketuljica, nič ti ne naredim,« je rekla Anica, hoteč miketuljo ustaviti, in hitro je potresla še nekaj moke na sitico.

»Ti debeluh, stari obod, prazen si in tu stojš na poti?« Anica ga je zvrnila in se vsedla nanj. Zagledala se je v urno leteča kolesa pod stopnicami. »V temi ste,« jih je nagovorila, »brrr, k vam pa nočem!« In koj je pohitela po gladkih stopnicah navzgor, od grota do grota. »O visoki možje ste in vedno vam kruli po želodcu — lačni ste, lačni! Kako rada bi pogledala v vaše trebuhe! Pa saj ne seže moja roka vrh grota! Skozi špranjico pa vas vendarle vidim, kako se vrtite, vi mlinski kameni, vi! Težke zobe imate, težke, da zdrobite trdo zrno. O neusmiljeni ste, ubogo zrnce poka in se drobi pod vašo težo!« Hudovala pa se je Anica na vetrček, ki ji je zanesel nekaj prahu v oči. Maneč si jih, je pokarala prahec, »a čaj me no, te bom že zatožila Hani!« Anica je bila zlovoljna. Strla je na konopcu višee mošnjice. Toda mošnjice ne poznajo šale. Takoj so ji puhnilo nekaj pršavice v obrazek. Še celo črne laske so ji pobelile. Anica, nevoljna, pa jih je kratkomalo pometala čez grote; tudi ščetnicam ni prizanesla.

Še čez par stopnic bi bila rada pogledala. »O kako samujete tukaj, ve debele vreče,« je rekla in jih je potipala. Vreče pa so kar molčale. Ker

se ji niso zdele prijazne, se jih je takoj naveličala, pa spretno odpahnila zgornja vratica.

Po rakah je hiteła šumeča voda. Anica še nikdar ni bila na mlinu. Pri zidu sta slonela dva stara mlinska kamena. Teh se je pa Anica zbala, ker silno težko padajo na tla. Takih nikdar ni marala. Bolj pa jo je zanimala bučeča, črnotemna globoka voda na jezéh. Tudi pod jez je rada pogledala; od tam so namreč neprestano curljale kapljice. Pod dežek pa se le ni upala, čeravno je bil svetlobarven in prijazen. Zdaj se je pa ustrašila bučeče vode v jezéh, ki ji je zagrozila: »Anica, silen je mlinski kamen, pa silnejši od njega sem jaz, ki ga gonim! Bu, bu, buuu! Le proč od mene, da te ne požrem!« Anica se je hudo prestrašila, skoraj bi ji bilo zastalo srce. Ni dolgo pomišljala in hitrih korakov je zbežala ob zgornji del potoka, kjer stoje prijazne vrbe in kjer razsvetljujejo vodo topli solnčni žarki. Tam ji ni več utripavalo srčece, ko je zagledala bele kamenčke na dnu vodice in zapazila tudi ribice, švigajoče gor in dol po mlinskem potoku. Ribice so pa priplavale čisto blizu k Anici, ki je stopicala po gladkih kamenčkih. Ko je pa hotela malo poigrati se z ribicami, so ji zbežale, kakor bi ji hotele reči: »Ti si prav fletkan deklíč, toda s teboj smo prijazne samo oddaleč. Ti vendar nisi ribica, zato ti ne zaupamo.«

Toda Aničino srce je že dalj časa hrepenelo po majhni, lesketajoči se ribici. Anica si je mislila, danes si ujamem ribico ali pa nikdar več. Saj so jo tudi vabili srebrni valčki šumečega potoka, ko so šepetali tako sladko: »Le pridi, pridi, Anica! Prijetno ti bo kakor ribicam v vodi!«

Tedaj so pa male ribice priplavale čisto blizu k Anici, skorajda bi ji bile prišle v roko. Ko je pa Anica hotela zgrabiti takšno ribico, se ji je izmuznila. Ribice so bile pa brezsrčne in celó tako sovražne, da so zvabile Anico naprej v potok. Kar ji nogica izpodrsne in valovi jo zgrabijo za krilce pa odnesó — kam? — v hladni grob? — — —

Ne samo Ločnica, tudi Ločnik, ki je s hlapcema vezal klasje na njivi in seve tudi ženjice, vsi so slišali klicanje mlinskega zvonca. Toda takih opominov je bil Ločnik že navajen. Zvonček je že marsikaterikrat neuspešno klical svojega gospodarja. Bili so drugod nujnejši opravki. Še posebno danes, ker Ločnik pri žetvi ni trpel, da bi bilo delo zaostajalo.

Ločnica se je pomirila, ko je opazila, da ni več Hane na njívi. Vedela je, da je pri Anici.

Ločniku pa so uhajali misli gor v sinje višine, kjer so se zibali škrajnci in žvrgoleli pesmi lepemu dnevu. Prijetni občutki so ga prešínjali, ker karsibodí je bil že ukrenil, vse se mu je spreobrnilo v blagoslov in srečo. Duša pa mu je bila polna moške zavesti, da dobro gospodari.

Zvonec v mlinu pa nikakor ni odnehal. Klical je vztrajno svojega gospodarja: opominjal ga je, da naj ne zanemarja svojih dolžnosti, in celó žugal mu je, da se neskrbnost kaznuje. Ločnika je nekaj pretreslo. Vzravnal se je in pogledal proti hiši. Strešne line so ga gledale temno in opoznosno.

Takoj je pohitel v mlin, da nasuje zrnja v prazni grot. Ko vstopi, zapazi, da so gornja vratica otvorjena. Bliskoma ga prešine misel, da je bil nekdo v mlínu. Skokoma preseže stopnice in zazre kraj rak Hano, ki je, tresoča se po vsem životu, stoprv potegnila Anico iz vode.

Ločniku se zavrti pred očmi mlin in jez. Mraz ga pretrese in kakor pribit obstoji na mestu. Potem zakliče s tresočim se glasom: »O Hana — Hana — moje dete, dete!« Tudi Hani je zaostala beseda. Anica je bila v nezavesti. »Ravno, ko sem dospela na rake, sem videla,« izpregovori Hana, »da je padla Anica v vodo, ki jo je odnesla na jez. Ondi je izginila v globočini. Ne vem, kako sem odprla zatvornico, že bruhne drugi val iz jeza in mi prižene Anico v roke.« — »Živa je, Bog nebeškil!« vzklikne Ločnik in sklene roke kakor v molitvi. Nehotoma pogleda na mlinsko kolo in jezno peneče se valove v tolmunu. Potem pa malodušno vzdihne: »Tam bi bila našla svoj grob, ti uboga Anica!« — »Oj revno dete, kam si zabredlo!«

Ločnik pohiti z detetom v naročju pred hišo. Ločnici so odpovedale noge, sesedla se je na pragu, ko so ji oddali nezavestnega otroka. Glasno je zaihtela; prihitele so tudi ženjice. Anica je izbruhala veliko vode, in to je bilo dobro, kajti kmalu se je zavedla in je izpregledala. Mati jo je poljubljala na očke. Prešinila jo je nada, da bo dete rešeno. Vsa zamišljena je molčala, tudi na nujna vprašanja ni odgovarjala. Bila je kakor topa. Razburjeni živci so se ji le počasi pomirili. Potem pa je globoko zaihtela, kakor da se je zbudila iz globokih sanj.

Anica je vseeno hudo obolela. Mati in Stara Hana ste bdeli noč in dan ob nji. Zdravnik se je večkrat pomudil pri Ločnikovih. V vročinskih napadih je Anica vedno govorila o ribicah. Materi pa so kapale debele solze na Aničino blazinico.

Čez tedne je Anica čisto okrevala. Bila je pa še bleada, in srcece ji je burno poskakovalo v prsih.

Vsi so se veselili Aničine ozdravitve, najbolj pa Hana, Ločnik in Ločnica pa se dolgo nista pomirila.

Ker so Hani pešale moči, je prišla v hišo mlada pestunja. Hana ji pa ni preveč zaupala. Sicer so jo spoštovali vsi domačini kakor lastno staro mater. Slejkoprej je pa ostala ponižna in skromna.

Ločnica se pa nikdar ni več prav pristrčno razveselila. Vedno so ji rojile po glavi temne misli. Tožila je, da ji slabijo moči in da ji teži Aničina nezgoda še vedno srce.

Toda Anica je bila odslej vedno zdrava. Postala je čez par let tudi šolarica. Hana ji je pomagala pisati, čitati in računati. Tudi mamica je prihitele večkrat v sobo, da bi videla Hano kot učiteljico. Bila je spet vesela, vendar je mnogokrat poudarila Anici, polna skrbi: »Oj dete, dete moje, tebe je rešil sam Bogec in naša stara Hana!«

Moj poletni večer.

Neizmerno ljubim poletni večer, ko se mudim v zeleni uti za hišo. Še čez dan večkrat zahrepenijo moje misli po njem. Zdi se mi, da prebijem takrat najlepši čas dneva, dasiravno ne zametujem očarujoče jutranje zarje. Ali zvečer je človek le drugače razpoložen.

Bliža se deveta, deseta ura. Dnevno vrvenje se porazgubi v mrak, in sam, čisto sam ostanem v vrtni uti, v poletnem večeru: Kakor bi bil v razsežnem, bujnem, počivajočem gaju.

Ležem na klop. Misli mi vtonejo v prirodni godbi: In reglá zbor žab, tam se oglašá murnček s svojo enomerno melodijo; zdaj zapihlja veter, in v njem se, kakor čolnički na odprtem morju, zibljejo brenčeče žuželke.

Sedem. Zazrem se v mrak in premišlujem. Tam nekje v najtemnejšem kotu gozda se oglašá sova. Prebudi me, pa le za nekaj časa. Kmalu se zopet zamislím, in te misli so še vse globlje in širše, da komaj vem, kje sem, ko se prebudim. Od gozda prijadra dobrodejen hlad in me popolnoma predrami.

Pogledam naokoli: Tišina je razprostrla svoja, v prečudnih barvah lesketajoča se krila nad vrtom. — O, koliko tajnih zgodb poletnega večera čitam v njih! Hipoma pa se razmaknejo: na nebu se je utrníla zvezda...

Od zvezde mi preide pogled na kopico sena sredi okroglega travnika. Pred sabo uzrem nešteto slik iz detinskih let. Ena se vrstí za drugo — kako sem srečen, ko jih gledam! Srce se mi vkljub mnogi bridki uri, ki sem jo preživel, močno poživi. Rad bi postal še enkrat majhen, da bi še enkrat užival to rosno pomlad.

»Drago!« Glas se zasliši iz hiše. »Ali še ne misliš?... Pozno je že in hladno. In očka bodo hudi, če ne prideš kmalu gor.«

Seveda moram zdaj ubogati skrbno mamico in se posloviti od poletnega večera.

Zvezdice migljajo, poletna prirodna godba udari v koračnico, kopica sena mi pošilja dobrodejen pozdrav, lahko noč, pa odkorakam počasi k počitku.

Kako sladko se spi po užitku poletnega večera, in kako svež se prebudiš, ko zapoje petelin.

Želim si skromno: da bi doživel še mnogo takih poletnih večerov, pa bom srečen.

Ob velikem delu.

este, kdaj je to? To je čas košnje, strnene žetve, mlačve in ajdove setve. Komaj bi bilo, da bi kmečki ljudje takrat delali noč in dan. Dan je sicer dolg, pa je včasih še prekratek, vsaj tako tožijo ljudje.

Domovi so zaprti, vse je zunaj na delu. Le tam, kjer čivka po hiši tropica takih, ki še ne vedo, katera je levica in katera desnica, le tam mora ostati kdo doma, da to negodnost vzdigne, obleče in nasiti. A tudi to ni majhno delo. Veliko delo!

Le vprašajte Koparjevo Malko, kako se ji godi. Komaj obleče Tončka, že vpije Francek: »Malka, pome pojdi!« In če Malka ne gre brž, je že mlečnega korenjaka strah v temni čumnati. Vsaj njegov skisani obraz in preplašene oči tako govoré.

Za Franckom pride na vrsto Micka, za njo pa Francka, in nazadnje še mali kričač, ki mu pravijo Milček.

Ko je ves ta drobž za silo oblečen — ali mislite, da je potem mir po hiši? Běžite! Vsak zahteva še naprej svojo postrežbo. Eden kriči: »Žganček!«, drugi vpije: »Mlekca!«, tretji bi rad kruhka, četrti bi že rad šel gledat, če leži pod rjavko kakšna hruška. Le tistale najmanjša kepa, Milček, še ne zna govoriti; zato pa tem ostreje pazi, če dobi kdo kakšen poboljšek preveč od njegovega deleža.

No, zdaj so oblečeni in siti. Bo vendar mir? To se motite! Kdo bi pa take dni miroval v hiši, ko vabi ljubo božje solnce s tako silo in takó gorko ven iz hiše! Malka zapreže svoj ročni voziček, malo dvoje naloži vanj, starejše troje pa caplja zraven nje, zdaj spredaj, zdaj zadaj, in vsa čredica gre na jutranji sprehod. Seveda ne daleč. Najrajši kar v bližnji gozdíček. Zakaj poletno solnce sicer rado izvabi človeka na prosto, pa mu tudi brž pokaže svojo ognjeno moč. In komaj se mu daš zapeljati, že bežiš pred njim v senco.

Ko se pa vrne drobnjav s sprehoda, pa že spet gleda, kje bi bilo kaj za v usta. Le Milček se drži že kisko in krmežljivo kot aprilovo vreme. Rad bi že spal. Pa mora Malka spet njemu postreči. Malka je res revica! Ves ljubi dan je dovolj dela z bratci in sestricami. Vmes pa še to in ono, kar so ji mama naročili, preden so odšli na polje. Res je težko toliko dela za ubogo dekletce! Ali kaj pa mama, ki morajo biti dan za dnem in še marsikatero noč, pa leto za letom tako vpreženi? Kaj pa mama! In bi jim ne odzela dela za en dan? Res, nehvaležna bi bila.

Poboljšek.

Iz zgodovine kranjskih trgov.

9. Mokronog.

(Konec.)

Stare listine omenjajo plemenite gospode (viteze) iz Mokronoga: 1137. Henrik, 1143.—1173. Albert, 1177. Oton, 1248. Wolzling¹. Ti vitezi so bili ministerijali (podložni vitezi) Seliških grofov in pozneje krških škofov.

Krški škofje so imeli mokronoško graščino v lasti od l. 1072. do leta 1606. V tej dobi so se začele vojske med habsburškim vojvodom Friderikom, poznejšim cesarjem, in Celjani; pa tudi med krškimi škofi in Celjani. Prvi boji, med Friderikom in Celjani, so se začeli l. 1436. Takrat je cesar Sigismund (30. nov.) v Pragi imenoval celjskega grofa Friderika II. in njegovega sina Urha za državna kneza in njiju združene grofije (celjsko, ortenburško in šternberško) povišal v državno kneževino. Habsburžan Friderik pa se je pričel batiti za svojo oblast na jugu. Na zboru v Pragi ni mogel ugovarjati podelitvi te najvišje odlike Celjanom, ker se je tedaj mudil v Sv. deželi, pač pa se je pozneje pritožil pri cesarju, da je poknežil vazala štajerske vojvodine brez njegovega dovoljenja. To je dalo povod večletnim krvavim vojskam med Habsburžani in Celjani. V teh vojskah je trpela skoraj vsa slovenska zemlja.

Med krškim škofom Šalermanom in celjskim grofom Friderikom II. se je začel prepir ob istem času (1439) zaradi nekaterih posestev blizu Celja. Grof Friderik je poslal svojega vojskovodjo, češkega plemiča Vitovca, nad krške gradove. Vojvoda Friderik V. je pa prišel krškemu škofu na pomoč. Zdaj se je vnel boj med vojvodom in celjskimi knezi. Tudi slovenske dežele so se tedaj razdelile v celjsko in habsburško stranko. Na avstrijski strani so stali Ljubljančani in Istrani, na celjski pa skoraj vsi drugi Slovenci. Vitovec je udaril na vojvodove gradove in vzel tudi grad Mokronog (1439). Drugo leto je sklenil Friderik, ki je postal cesar (1440), premirje s Celjani. Mokronog je bil rešen Celjanov. A l. 1515., meseca majnika, so uporni kmetje osvojili grad in ga porušili. Takrat je padlo v ognju ljudske nevolje več dolenjskih in drugih gradov: Raka, Šrajbarski turn, Boštanj, Tariški grad, Rožek, Polhov gradec, Čušperk i. dr.² Škof Ivan VII. Jakob je potem iz važnih razlogov prodal krški škofiji lastno graščino Mokronog v Ljubljani bivajočemu pl. Josipu Mahorčiču. To se je zgodilo 24. sept. 1615. Prodajo je potrdil nadvojvoda Ferdinand. L. 1616. 23. apr. je Mahorčič prevzel graščino.³ Od njega jo je kupil Ernest Mihael Scherenburg. L. 1509. je bil v Mokronogu ustanovljen vikariat; prej pa je spadal večji del mokronoške župnije pod št. Rupert. L. 1649., 10. dec.,

¹ Schumi, U. u. R. B. I. 91.

² Dimitz II. 26. Klun, Arch. I. 36. Hoff, G. v. H. Kr. II. 115.

³ Mittheil. 1853. 19.

je bila ustanovljena župnija po dobrotniku Ernestu pl. Scherenburg. Župnija mokronoška je bila po obsegu jako majhna, skoraj sam trg z bližnjo okolico. Leta 1791. so bile mokronoški župniji pridružene še od mirniškega vikariata vasi: Stepšek, Sv. Križ, Ribnik, Pogled, Križni vrh, Gorenja vas, Ostrožnik, Podlog, Log in Bačje. Prvi vikar Jernej Turk je znan iz leta 1507., prvi župnik pa je bil msgr. Janez Andrej Walla pl. Wal-lenegkh od l. 1646. dalje.

Ernesta pl. Scherenburga sestro, Marijo Marjeto, je poročil Daniel Ivan Kajzel (Khaysell) in tako postal lastnik graščine in trga. Mogoče je pripomogel on s soprogo, da se je zidala (1670) cerkev Matere božje na Žalostni gori. Veliki oltar v tej romarski cerkvi je bil postavljen leta 1675. Napis na tablici za oltarjem pove, da ga je daroval cerkvi mokronoški graščak Ivan Daniel Kajzel s soprogo. Oltar je iz črnkastega marmorja. V tronu je podoba Žalostne Matere božje z enim samim mečem v prsih. Na kolenih drži mrtvega Sina. Kip je umetniško delo. Velika srčna bolečina se prav živo izraža na Marijinem obrazu. Človek misli na prvi hip, ko gleda to podobo in en sam meč, da ga je dala napraviti Kajzelova soproga po naročilu umirajočega svojega soproga po njegovi smrti. Vdova Kajzelova je imela še brata Ivan Jožefa Scherenburg. Bil je ta slaboumen in podvržen jezi. Z njim — tako poroča Valvasor — je nekoč kegljal za gradom Kajzel. V nagli razburjenosti je slaboumeni Scherenburg zabodel Kajzela v vrat, da je umrl čez pol ure leta 1675. Leta 1808. je bila lastnica tega gradu gospa pl. Storch.¹ V pretečenem stoletju je pa gospodaril v tem gradu L. baron Berg: a tudi ta ga je l. 1900 prodal.

Kdaj je bil mokronoški grad zidan, se ne ve. Letnica 1595. nam spričuje najbrž le to, da je bil tega leta grad prezidan in prenovljen.

Mokronog je zaslovel širom sveta po usodepolnem potresu leta 1871. Treslo se je tedaj vse leto skoraj vsak dan brez izjeme. Najhujša je bila noč 2. decembra. Ljudje so čutili pod nogami strašno bobnenje in mislili, da se podira pod njimi svet. O polnoči so hiteli v sprevodu na Žalostno goro. Tudi naslednja leta se je oglašal potres še večkrat, posebno spomladi 1876. in l. 1881., ko je porušil potres kraljevsko mesto Zagreb.

Mokronog se omenja kot trg že leta 1280. Trški sodnik Oton se imenuje l. 1367. Tržne pravice so trgu delili krški škofje. Vselej, kadar je zasedel krški škofijski sedež nov škof, so se podali mokronoški sodnik, njegov zbor in nekaj tržanov do novega škofa. Predložili so mu na pergament pisane pravice in ga prosili, da jih potrdi z novo listino. Dvakrat se je to zgodilo v Mokronogu. Leta 1567., 9. septembra, je prišel v Mokronog škof Urban, ki je potrdil trgu vse dotedanje pravice ter dodal listino, v kateri zavezuje tržane, da ne sme nihče brez vednosti škofove prodati tujemu gospodu ne hiše ne zemljišča. — Leta 1606., 29. junija je obiskal Mokronog škof Ivan VII., ki je potrdil tržanom vse pravice, kar so jih imeli od krških škofov. Pozneje jim pa ti pravic niso več

¹ Hoff II. 115.

podeljevali ne potrjevali. Ravno ta škof je l. 1616. tudi prodal mokronoško graščino.

Če pa novoimenovani krški škof ni prišel sam v Mokronog, so se Mokronožani podali k njemu v Strassburg na Koroškem, kjer je bila njih navadna prestolnica. Kolikor je znano iz listin, so prišli Mokronožani 22. februarja 1531 pred škofa Antona z listino, ki jim jo je potrdil že krški škof Matevž Lang pl. Wellenburg (1505—1522), in pred škofa Krištofa 10. junija 1579. Škoda, da se nam niso ohranili zapisniki o teh odposlanstvih! Tako pa ne vemo niti imen sodnika ne tržkih očetov in tržanov. Tudi listine se nam niso ohranile v izvirniku, ampak le v prepisu, in še od teh ne vse. Kar imamo od trga ohranjenega, je otel pozabnosti mokronoški kaplan Peter Hicinger, ki je umrl kot dekan v Postojni l. 1867. Bil je plodovit in temeljit pisatelj naše domače zgodovine. Večinoma je objavljajal svoje spise v nemškem jeziku v Izvestjah zgodovinskega društva za Kranjsko (Mittheilungen des histor. Vereins für Krain). Tako tudi one o Mokronogu v letniku 1853.

Soràn:

Načrt.

*Pa zgradim si nov ulnjak,
čebelnjak jeseni:
vinska trta se bo vila
na pomlad ob steni.*

*Poleg breskev zasadim,
ej, to bo cvetela!
In dehtela! V vsakem, v vsakem
cvetu bo čebela.*

*Jaz pa sedel bom na klop,
solnček mi bo žaril —
jaz pa kakor star očanec,
sanjal, čebelaril.*

Ljutomerski cerkveni otroški zbor
pod vodstvom gospoda učitelja in organista Franca Zacherl.

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Mazati.

Ne namazana kola, cvile.
Kakor mažeš, tako teče.
Kjer se maže, gladko teče.
Kdor ima dosti medu, maže ga po steni.
Kdor maže, mu teče.
Kdor maže, mu kaže.
Kdor večkrat maže, vozi laže.
Maži se z medom, pa te muhe snedó.
Mazati ni zadosti, tudi vpreči treba.
Mazati je zmiraj dobro; če ne rabijo
kolesa, rabijo črevesa.

Reki.

Koga namazati (goljufati).
Z vsemi žavbami namazan.

Meč.

Maló mečev treba za pravično stvar.
Golí meči niso za otroke.
Meč, tudi v nožnici, vzbuja strah.
Meč je zdravilo za mir.
Meč ne pozna prijateljev.
Kdor meč drži, pokoj vzdrži.
Meč jih konča mnogo, pijača več.

Kdor prijema za meč, bo z mečem
končan.

Meč úzrove meč.
Hujši ko meč je zloben jezik.
Meč sam ne rani.
Zoper meč je meč.
Meč tvoj, glava moja.

Reki.

Pod meč dejati (končati).
Pod meč pripraviti (k vojakom).
Po meču (po očetu v sorodu).
Lastni meč ga bije.

~

Slovstvo.

Z naših gorâ. Zbirka novel, slik in
črtic. Spisal Pavel Perko. I. Natisnil
in založil A. Slatnar v Kamniku, 1924.
Cena s poštnino 26 Din. — Čitateljem
»Vrtca« je pisatelj Perko že dober zna-
nec. Pozna otroško dušo in zna govoriti
njen jezik kakor naših sodobnikov
malokdo. Preberite njegovega »Naceta
Medja« (»Vrtec« 1919) ali njegovo le-
tošnjo sličico »V mesto —?« in recite,
če nista to kabinetna komada v mla-

dinskem slovstvu. Enako pristrčni so njegovi spisi za odrasle. Osem pestrih slik iz večno mladega ljudskega življenja je zbranih v zgoraj omenjeni knjigi, ki bodi osobito učiteljskim in ljudskim knjižnicam gorko priporočena. Lični tisk in originalna vnanja oprema je v čast Slatnarjevi tiskarni.

Lístnica uredništva.

Evgen Z.: Premalo zanimivo. To že pozna vsak otrok. — Ivan N.: Še ni za tisk, dasi kažete nadarjenost. Kakó naj se obistini, kar Vam odgovarja ptíčica:

Ko bo prišla pomlad
in pridem jaz z njo,
pesem mojo čul bi rad,
pa na svetu te ne bo.

Nikdo potočil ne bo solze,
rožic nikdo ne sadil,
plevel in ostrí trn
tí bo grob krasil. (!)

Na tem trnju hočem splesti
malo drobno gnezdece,
noč in dan tí bodem pela,
dok ne odgrne zemlja te.

Torej noč in dan do — sodnega dne?! —
Soški; Z Vesno še ne upamo na dan. Nič

izvirnega, nič novega ni povedanega v nji.
— Marija C. pri K.: Hvala za pisemce. Veseli nas, da si z listoma tako zadovoljna. Bog živi! — Frtiški; Drugič moraš dostaviti tudi rešitev uganke, rebusa. To zadnje poslano še ni uporabno. — Vjastoslov; Presodite sami, če ne rabi taka pesnitev še obilo poprave:

Glej čudo in čudo, ko ogelj če vzet,
v ustih ni pipe, kjer bila je pred.

Le močen udarec, ko vstane dobi
za delo tatensko, ki lepo res ni.

Kdo ga je udaril? Gotovo hudir,
ki cvenk je tu čuval, kot njega pastir. (!)

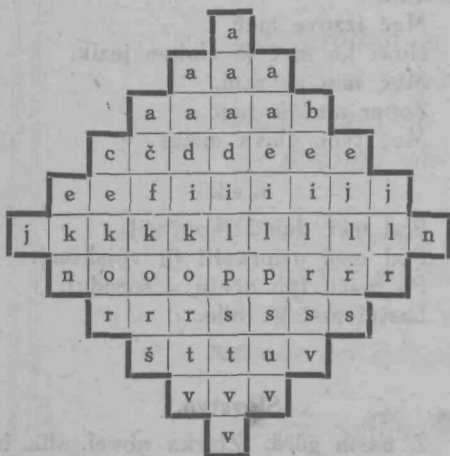
— A-M.; Morda enkrat prozo. Drugo negodno. — Mnogim; Rešitve pošiljate prekasno, zato morajo mnoge v koš. Ne zamerite! Ko je list že stavljen, ni mogoče nič več dodajati. — Drugim pošiljateljem in dopisnikom prihodnjíc.

Rešitev posetnice v 5.—6. števí:

Kri ni voda.

Rešitev rebusa v 5.—6. števí:

Vse reke in vode v morje tekó,
človeka vsakega v zemljo nesó.

Demant.

(Priobčila Zorka in Franek Bradač.)

1. soglasnik
2. predlog
3. ptica
4. vas na Štajerskem
5. mesto v Sloveniji
6. vas v Sloveniji
7. tovarniški uslužbenec
8. uradnik
9. mladinski list
10. gozdna zver
11. soglasnik

- a) V ,redi odzgoraj navzdol ime slovenskega pisatelja,
b) vodoravno: njegov rojstni kraj.

Rebus.

(Rešitev in imena rešilcév — ki se sprejemajo le tekom 14 dni po izidu lista — v prihodnji številki.)